

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

ФУНДАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Стратегія розвитку України

Науковий журнал
Спецвипуск

Економіка
Соціологія
Право

КИЇВ 2008

ЗМІСТ

		Стор.
Новицький В.Є., Степанов О.П. Бойко М.М.	Інституціоналізм у моделі економічної динаміки	3
Кальченко Т.В.	Роль СЕЗ «Закарпаття» у розвитку економічного співробітництва з країнами Євросоюзу	6
Голубка О.Я.	Геоелектронічна обумовленість національних стратегій розвитку в умовах глобальних трансформацій	11
Гаврилець О.В.	Туристично-рекреаційна сфера як пріоритетний напрямок співробітництва	16
Бочко О.Ю.	Забезпечення впровадження стратегії подолання бар'єрів входу заснованої на конкурентних перевагах підприємств целюлозно-паперового комплексу	20
Денисюк С.П., Радиш І.П.	Розвиток маркетингового менеджменту сільськогосподарських підприємств в умовах транскордонного співробітництва	28
Парубець О.В.	Особливості активізації транскордонного співробітництва в енергетичному секторі Закарпаття з точки зору євроінтеграційних і глобалізаційних процесів	34
Байцим В.Ф.	Зовнішня торгівля інформаційними товарами у системі пріоритетів регулювання інноваційного розвитку	39
Єрмошенко А.М.	Механізми та інструменти ефективного антикризового управління корпораціями та підприємствами в умовах світової фінансової кризи	45
Оліфіренко М.М.	Механізми попередження і нейтралізації ризиків взаємодії страхового сектору і банківської сфери в Україні і країнах Європейського Союзу	54
Корж М. В.	Економіко-кримінологічний моніторинг організованої злочинності за сутністю, об'єктами і суб'єктами у вітчизняній та світовій практиці	62
Лендсл О.Д.	Управління системою міжнародного маркетингу в умовах глобалізації і міжнародної інтеграції	67
Євченко Ю.В.	Соціально-економічні аспекти розвитку транскордонного співробітництва в туристичній сфері	72
Калюсь О.О.	Технологічні та науково-технічні фактори інноваційного процесу: міжнародний досвід та Україна	76
Денисюк С.П., Радиш І.П.	Інноваційні чинники розвитку економіки України: глобально-конкурентний аспект реалізації інформаційних стратегій	80
Рубіш М.А.	Підвищення рівнів транскордонного співробітництва з енергетичної безпеки регіонів з використанням інтегрованих систем енергопостачання	85
Свида І.В.	Сучасні аспекти іноземного інвестування в економіку міста Мукачево та Мукачівського району	91
Бойко Я.М.	Активізація транскордонного співробітництва в напрямку створення територій пріоритетного розвитку бальнеологічного призначення на території Закарпатської області	96
	Роль лісгосподарського комплексу Закарпатської області в транскордонній співпраці	100

електроживлення, дозволить забезпечити одержання більш точних результатів прогнозування навантажень як в СЕПРО, так і електричних мереж вищого ієрархічного рівня, буде сприяти «вирівнюванню» графіків електричних навантажень в електроенергетичній системі. Буде отримано максимальний системний ефект за рахунок більш ефективного планування та реалізації режимів електроенергетичних систем та мереж завдяки реалізації нових функцій в системах оперативного керування режимами електричних мереж України, більш точного прогнозування балансів потужності та можливості «вирівнювання» і ефективного «ведення» графіків електроспоживання, забезпечення спостережуваності та керованості режимів роботи багатьох типів СЕПРО різноманітного функціонального призначення, що містять розподілені джерела енергії.

Література.

1. Ефективність використання енергоресурсів та реалізації енергозберігаючих заходів в Україні / В.П. Гуз, С.П. Денисюк, В.А. Ільясов, Ю.І. Клочков, І.П. Радиш та інші. – К.: Українські енциклопедичні знання, 2007. – 142 с.
2. Ковалко М.П., Денисюк С.П. Енергозбереження – пріоритетний напрямок державної політики України. – К.: Українські енциклопедичні знання, 1998 р.– 512 с.
3. Стогній Б.С., Кириленко О.В., Денисюк С.П. Енергетична безпека України. Світові та національні виклики. – К.: Українські енциклопедичні знання, 2006 р. – 408 с.
4. Шидловський А.К., Стогній Б.С., Кулик М.С., Півняк Г.Г., Кириленко О.В., Денисюк С.П., Вороновський Г.К. Паливно-енергетичний комплекс України в контексті глобальних енергетичних перетворень. – К.: Українські енциклопедичні знання, 2004 р.– 468 с.

*Рубіш М.А., асистент кафедри менеджменту
Мукачівського державного університету*

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В ЕКОНОМІКУ МІСТА МУКАЧЕВО ТА МУКАЧІВСЬКОГО РАЙОНУ

Прямі іноземні інвестиції – це інвестиції які передбачають довгострокові відносини, відображають тривалу зацікавленість іноземного інвестора в резидентському підприємстві, в економіці зарубіжної країни.

До категорії прямих інвестицій включено внески нерезидентів до статутного фонду підприємства та обсяги прав власності нерезидентів на придбане майно, майнові комплекси або на акції, облигації та інші цінні папери(що складають на менше 10% вартості статутного фонду резидента), а також інвестиції, що отримані в результаті укладення концесійних договорів про спільну інвестиційну діяльність. Практично інвестор має безпосередній вплив на управління підприємством.

Інвестиційний клімат в Україні передбачає використання складових, головними з яких є ступінь довіри інвесторів до органів влади, стабільність й прогнозованість економічної й політичної ситуації, прозорі ринкові й структурні перетворення, наявність відповідної ринкової інфраструктури, ріст економіки. В країні вже створено єдине правове поле для інвестування. Законами України «Про інвестиційну діяльність» й «Про режим іноземного інвестування» всім суб'єктам інвестиційної діяльності, незалежно від форм

власності й господарювання, забезпечено рівні права здійснення інвестиційної діяльності, передбачені гарантії захисту інвестицій.

З метою захисту іноземних інвестицій Законом України від 16.03.2000 №1547-III ратифіковано Вашингтонську конвенцію 1965 року про порядок дозволу інвестиційних спорів між державами й іноземними особами. Інтенсивному економічному співробітництву між країнами в області інвестування, обігу приватного капіталу й економічного розвитку держав, утвердженню стійких правил інвестування, спричиняє ріст ефективності використання економічних ресурсів Україною. Укладено міждержавні угоди «Про сприяння і взаємний захист інвестицій» вже з 70 країнами світу. Ще ряд проектів, угод перебувають у стадії узгодження.

У 2006 році зусилля Уряду були спрямовані на поліпшення інвестиційного клімату й подолання нестабільності, що виникла внаслідок ліквідації в законодавстві пільг для інвесторів, які реалізовували інвестиційні проекти в технопарках і вільних економічних зонах, а також нестабільності через затяжну дискусію, що стосується реприватизації раніше приватизованих підприємств, посилення податкового преса й лібералізації торговельного режиму. Свідченням цього є активізація інвесторів на вітчизняному ринку й збільшення обсягів залучення прямих іноземних інвестицій.

У 2007 році обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку Закарпатської області склав 55,4 млн. дол. США, що на 70,0% більше ніж у 2006 році. У структурі прямих іноземних інвестицій найбільшу питому вагу склали грошові внески – 57,5%, внески у формі рухомого і нерухомого майна - 37,2%.

За 1994-2007 роки обсяг прямих іноземних інвестицій склав 345,3 млн. дол. США. Приріст іноземного капіталу за 2007 рік склав 50,3 млн. дол. США, що становить 17,1% до обсягу на початок року. Серед міст та районів найбільші обсяги інвестицій припадають на підприємства Ужгородського району – 19,4% загального обсягу, міста Ужгород – 16,0%, міста Мукачеве – 15,9% та Мукачівського району – 2,8%[1].

Приріст коштів іноземного капіталу суб'єктів господарювання за 2007 рік в м. Мукачеві склав 5237 тис. дол. США, в Мукачівському районі 1278,6 тис. дол. США, що становить 10,5% і 15,2% відповідно до обсягів на початок цього року. Динаміку обсягів інвестицій наведено в табл. 1.

Із загального обсягу інвестицій м. Мукачеве 50,8% склали грошові внески, 22,9% внески у формі рухомого і нерухомого майна, 26,1% - перехід прав власності на капітал нерезидента іншої країни та 0,2% у інших формах. В розрахунках на душу населення обсяг прямих іноземних інвестицій в 2007 році в м.Мукачеве склав 608,5 тис. дол. США, а в Мукачівському районі – 96,9 тис. дол. США.

Таблиця 1
Динаміка обсягів прямих іноземних інвестицій (на кінець року, тис. дол. США)*

		Закарпатська область	м. Мукачеве	Мукачівський район	
2004	Обсяг інвестицій, тис. дол. США	244344	54082	6742	
	У%до:	Загального обсягу	100	22,1	2,7
		Початку року	134,5	132,8	91,3
2005	Обсяг інвестицій, тис. дол. США	261287	48190	6959	
	У%до:	Загального обсягу	100	18,4	2,6
		Початку року	106,9	89,1	103,2

2006	Обсяг інвестицій, тис. дол. США		298212	49838	8411
	у% до:	Загального обсягу	100	16,7	2,8
		Початку року	114,1	103,4	120,8
2007	Обсяг інвестицій, тис. дол. США		345344,9	55075,1	9689,6
	у% до:	Загального обсягу	100	15,9	2,8
		Початку року	117,1	110,5	115,2

* Статистичний щорічник Закарпаття за 2007 рік, Ужгород.-2008.-576с.

За 9 місяців 2008 року підприємства м. Мукачева залучили 52866,7 тис. дол. США прямих іноземних інвестицій, що становить 11,9% до загальнообласного показника. У структурі прямих іноземних інвестицій найбільшу питому вагу склали внески у формі рухомого і нерухомого майна – 74,9%, грошові внески – 16,4% та нематеріальні активи – 8,7% [4].

Обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку міста за видами економічної діяльності з 01.01.2008 року по 01.10.2008 року характеризуються наступними даними: сільське господарство, мисливство, лісове господарство – 132,9 тис. дол. США або 0,2% до загального обсягу; у промисловість міста вкладено – 42026,1 тис. дол. США, що складає 79,5%, (зокрема у переробну промисловість вкладено 37364,0 тис. дол. США, що відповідає 70,7%); в будівництво за 9 місяців аналізованого року підприємствами міста було освоєно 460,8 тис. дол. США, що відповідає 0,9% до загального підсумку; в торгівлю, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку залучено 2,5% загального обсягу інвестицій, тобто 1351,8 тис. дол. США; у готельно-ресторанну справу вкладено 6,5% коштів – 3436,3 тис. дол. США; діяльність транспорту і транспортні послуги – 1243,1 тис. дол. США (2,4%); операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям 4188,5 тис. дол. США, або 7,9% і найменше інвестицій станом на 01.10.2008р. залучено в таку сферу економічної діяльності як охорона здоров'я та надання соціальної допомоги – це 36,2 тис. дол. США, що складає лиш 0,1% від загальної кількості [5].

З січня по листопад 2008 року місяців двадцятьма країнами-інвесторами було вкладено в економіку міста Мукачево 52866,7 тис. дол. США. Основними прямими інвесторами є такі країни як Австрія, на яку припадає найбільший обсяг інвестицій - це 16 підприємств міста - 19513,4 тис. дол. США, що відповідає 37,0% загального обсягу прямих іноземних інвестицій. На другому місці за обсягами інвестицій і на першому за кількістю підприємств – Угорщина: 19 підприємств залучили 11333,9 тис. дол. США (21,5%). Питома вага німецького капіталу складає – 18,1%, що відповідає 9560,5 тис. дол. США (12 підприємств). Зменшилися інвестиції з боку Словаччини у порівнянні з минулим роком на 1819,1 тис. дол. США, на сьогодні 14 суб'єктів господарювання залучили лише 698,9 тис. дол. США (1,3%). На відміну від словацьких інвестицій, надходження із США зросли. В 2007 році США інвестували в 4 підприємства м. Мукачева 3889,4 тис. дол. США, а за 9 місяців 2008 року - 4189,4 тис. дол. США, що на 300 тис. дол. США більше показника попереднього року. Порівняно з 2007 роком без змін залишається питома вага іспанського та литовського капіталу 1658,0 (1672,6 за минулий рік) та 1169,1 (1194,8 минулого року) відповідно; 2301,5 тис. дол. США прямих інвестицій з Гібралтару. Зниження потоку інвестицій від вже старих країн-інвесторів певною мірою породжує нових інвесторів. Цього року такою країною є Кіпр питома вага її капіталу складає 2,1% загального обсягу інвестицій в економіку міста, що відповідає 1114,9 тис. дол. США. [4].

За 2007 рік нерезиденти 10 країн-інвесторів вклали в економіку Мукачівського району 9689,6 тис. дол. США. Серед країн інвесторів значну частину займають: США – питома вага їх капіталів, що вкладені у два підприємства складає 30,77%, питома вага Німецького капіталу складає – 30,74%(5 підприємства) і відповідно Австрія 26,46% у 8 підприємствах району(див. Таблицю 2).

Таблиця 2
Іноземні інвестиції в розрізі країн в Мукачівському районі (станом на 01.01.2008р. тис. дол. США)*

№ п/п	Країни	Кількість підприємств	Обсяг інвестицій	У % до підсумку
1	США	2	2983,9	30,77
2	Німеччина	5	2978,5	30,74
3	Австрія	8	2563,7	26,46
4	Угорщина	8	558,2	5,76
5	Голандія	1	450,9	4,66
6	Чехія	1	83,5	0,87
7	Іспанія	1	27,5	0,29
8	Італія	1	19,5	0,21
9	Словаччина	2	21,4	0,22
10	Білорусія	1	2,5	0,02
Всього по району		-	9689,6	100
Всього по області		-	345344,9	-

* Таблиця побудована на основі даних Управління статистики в Мукачівському районі.

Найбільша питома вага 79,1% та 29,7% обсягу залучених інвестицій м. Мукачева та Мукачівського району відповідно, припадає на промислові підприємства(див. табл.3 і табл.4 відповідно). Обсяги інвестування у сферу будівництва в м. Мукачево порівняно з відповідним періодом 2006 року не змінилися і складають 0,9%, в районі відбулися незначні зрушення на 0,5% і становлять 7,0%. Не збільшилися залучення інвестицій протягом року у сільське господарство по відношенню до попереднього року (0,1% по м. Мукачево та 5,4% по району), у торгівлі по місту зросли інвестиції на 0,6% і складають 4,5%, по району знизилася надходження коштів в 2007 році на 0,4% - 26,9%. Спостерігається скорочення коштів у сфері транспорту по району 31,0% в минулому році -31,4%, а по місту залишилися без змін – 2,3% [2].

Таблиця 3
Іноземні інвестиції Мукачівського району за видами економічної діяльності (тис. дол. США)*

	2006		2007		Приріст прямих іноземних інвестицій
	тис. дол. США	у % до загального підсумку	тис. дол. США	у % до загального підсумку	
Всього	8411	100	9689	100	1278
Промисловість	2469	29,4	2874	29,7	405
Сільське господарство	454	5,4	524	5,4	70
Будівництво	551	6,5	679	7,0	128

Торгівля	2297	27,3	2602	26,9	305
Транспорт	2640	31,4	3010	31,0	370

* Таблиця побудована на основі даних Управління статистики в Мукачівському районі.

Таблиця 4

Іноземні інвестиції м. Мукачева за видами економічної діяльності (тис. дол. США)*

	2006		2007		Приріст прямих іноземних інвестицій
	тис. дол. США	у % до загального підсумку	тис. дол. США	у % до загального підсумку	
Всього	49838,2	100	55075,1	100	5236,9
Промисловість	43018,6	86,3	43570,2	79,1	551,6
Сільське господарство	45,2	0,1	49,4	0,1	4,2
Будівництво	467,9	0,9	487,5	0,9	19,6
Торгівля	1929,7	3,9	2479,0	4,5	549,3
Транспорт	1140,5	2,3	1280,9	2,3	140,4
Готелі та ресторани	3136,3	6,3	3136,3	5,7	0
Операції з нерухомістю	63,8	0,1	4035,6	7,3	3971,8
Охорона здоров'я та соціальне страхування	36,2	0,1	36,2	0,1	0

* Таблиця побудована на основі даних Відділу статистики у м. Мукачево.

Поряд з позитивними результатами, щодо надходження іноземних інвестицій мають місце і негативні тенденції. Це в першу чергу зниження обсягів надходжень у певних видах економічної діяльності у 2007 році порівняно з 2006 роком. Повністю проаналізувати інвестиції 2008 року не можливо, але з наведених даних спостерігається тенденція на зниження, що є негативним фактором для економіки міста та району і області в цілому. Потребує активізації діяльність щодо залучення іноземних інвестицій з боку підприємств, а також органів місцевої влади і самоврядування.

Відомо що прямі іноземні інвестиції є предметом тривалого інтересу з боку резидента однієї країни (прямого інвестора) до підприємства-резидента іншої країни (підприємства з прямими інвестиціями). До того є основною метою прямого інвестора є його прагнення розмістити капітал у тій країні й у тій галузі, де він буде давати максимальний прибуток і диверсифікувати ризик. Міжнародне переміщення капіталу приводить до збільшення сукупного світового виробництва завдяки ефективнішому перерозподілу і використанню факторів виробництва. Держава заохочує прямих іноземних інвесторів, надаючи їм державні гарантії через страхування, виключення подвійного оподаткування, врегулювання інвестиційних суперечок за допомогою дипломатичних і адміністративних каналів.

З метою поживлення іноземного інвестування необхідні нові інвестиційні пропозиції, проекти, які б змогли зацікавити іноземних інвесторів. Безумовно, ці проекти повинні мати на меті як отримання прибутку іноземним інвестором, так і ефективне використання трудових і природних ресурсів з врахуванням культурних та етнічних особливостей регіону.

Література.

1. Статистичний щорічник Закарпаття за 2007 рік, Ужгород.-2008.-576с.
2. Головне управління статистики у Закарпатській області // Експрес-випуск № 03/1-3-2/257. – 23.01.2008р.